

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/192373,Witold-Wasilewski-Ujawnienie-pakietu-zamknietego-nr-1.html>
26.02.2026, 19:03

Witold Wasilewski: Ujawnienie pakietu zamkniętego nr 1

W październiku 1992 r. władze Rosji ujawniły kluczowe dokumenty dotyczące zbrodni katyńskiej. Światło dzienne ujrzała m.in. decyzja Biura Politycznego Komitetu Centralnego WKP(b) z 5 marca 1940 r., na mocy której NKWD wymordowało tysiące polskich jeńców wojennych i więźniów.

[Lech Wałęsa Polityka historyczna Stosunki międzynarodowe Zbrodnia Katyńska](#)

14.10.2026

Decyzję polityczną o odtajnieniu dokumentów podjął prezydent Rosji Borys Jelcyn. 14 października 1992 r. Naczelný Państwowy Archiwista Rosji, prof. Rudolf Pichoj, wręczył w Belwederze potwierdzone kopie odtajnionych dokumentów prezydentowi RP Lechowi Wałęsie. Przekazane Polsce kopie zostały już w 1992 r. przetłumaczone i opublikowane, m.in. w wydanym przez ISP PAN zbiorze „Katyń. Dokumenty ludobójstwa”.

Dokumenty zbrodni

Najważniejsze, ujawnione wówczas dokumenty pochodziły z Pakietu nr 1. Pakiet – opisywany jako zapieczętowany lub zamknięty oraz numerem 1 – zawierał newralgiczne dokumenty z marca 1940 r., ukazujące treść i mechanizm podjęcia decyzji katyńskiej:

- pismo Ławrientija Berii adresowane do Józefa Stalina, sporządzone w marcu 1940 r., w którym szef NKWD zaproponował BP KC WKP(b) rozstrzelanie Polaków: 14700 jeńców wojennych i 11000 więźniów. 5 marca 1940 r. pismo z projektem decyzji zostało opatrzone akceptującymi podpisami członków Politbiura: Stalina, Woroszyłowa, Mołotowa i Mikojana oraz adnotacjami o zaakceptowaniu przez Kalinina i Kaganowicza;
- dwie strony (9 i 10) protokołu numer 13 Politbiura z decyzjami tajnymi (z tzw. „osoboj papki”) z 1940 r., na których ujęto, pod datą 5 marca 1940 r., punkt 144 – *Sprawa NKWD ZSRS*. W punkcie tym powtórzono, za przyjętym projektem, treść decyzji katyńskiej. Protokół to dokument najbardziej wprost potwierdzający podjęcie zbrodniczej decyzji;
- dwa wyciągi z protokołu nr 13, z marca 1940 r., zawierające treść feralnego punktu 144. Pierwszy, adresowany do Berii, przeznaczony do archiwizacji. Drugi, wykorzystany dopiero w lutym 1959 r., a przeznaczony dla przewodniczącego KGB Aleksandra Szelepina.

W Pakiecie nr 1 znajdowała się też notatka szefa KGB Szelepina dla sekretarza KC KPZS Nikity Chruszczowa z 3 marca 1959 r., dotycząca zbrodni katyńskiej, z informacją m.in. o przechowywaniu w opieczętowanym pomieszczeniu akt ewidencyjnych 21857 polskich jeńców wojennych i więźniów zabitych na mocy decyzji z 5 marca 1940 r. Do odrębnej notatki załączono projekt decyzji Prezydium KC KPSZ dotyczący zniszczenia ważnej części dokumentacji katyńskiej.

Ponadto w skład Pakietu nr 1 wchodziły krótkie notatki i adnotacje na opakowaniu, z opisem ewidencyjnym zawartości oraz informacjami dotyczącymi obiegu dokumentów.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Lech Wałęsa, Stosunki międzynarodowe, Zbrodnia katyńska

Artykuł

